

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความหมายของคำ “กือ” ในภาษาไทยถิ่นใต้
สำเนียงเจ๊ะเห และ คำ “กี” ในภาษาไทยมาตรฐาน
The Comparative analysis of the meaning of the word "kue"
in Southern Thai dialect, Jeh He accent, and the word "ko"
in Standard Thai

บุญจรรย์ สรสีสม

Puncharee Sornsrisom

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

Faculty of Humanities and Social Sciences Muban Chombueng Rajabhat University

Email: thaimcru.examination@gmail.com

Received: June 09, 2025; Revised: July 09, 2025; Accepted: July 13, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้นำเสนอตัวอย่างการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความหมายของคำ “กือ” ในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเจ๊ะเห และ คำ “กี” ในภาษาไทยมาตรฐาน โดยใช้แนวคิดทางภาษาศาสตร์ โดยเฉพาะเรื่องความหมายของคำ

ผลการศึกษาพบว่า คำ “กือ” เป็นคำรากศัพท์ที่มาจากเสียงพูดหรือคำพูดในภาษาถิ่นใต้ สำเนียงเจ๊ะเห แสดงความหมายในประโยคได้ด้วยความหมายประจำคำ (lexical meaning) และแสดงความหมายทางโครงสร้าง (grammatical meaning) ทั้งยังเป็นคำชี้บอก (indicative word) เจตนาหรืออารมณ์ของผู้พูด โดยปรากฏคำ “กือ” นำหน้าคำ 3 ลักษณะต่อไปนี้ 1. “กือ” นำหน้าคำนาม คน สัตว์ สิ่งของ 2. “กือ” นำหน้าคำกริยา แสดงกริยา อาการ และท่าทาง และ 3. “กือ” นำหน้าคำกริยาวิเศษณ์ อธิบายคุณลักษณะ เสริม และให้รายละเอียดของคำนามและคำกริยา นอกจากนี้ปรากฏคำ “กือ” ร่วมกับกลุ่มคำ หรือประโยค โดยขึ้นอยู่กับเนื้อความแวดล้อมที่แสดงสถานการณ์ซึ่งจะทำให้คำ “กือ” ถูกแปรเจตนาต่างกันไป เช่นเดียวกับ คำ “กี” ในภาษาไทยมาตรฐานที่แสดงความหมายในประโยค, แสดงความหมายทางโครงสร้าง และเป็นคำชี้บอกเจตนาหรืออารมณ์ของผู้พูด

คำสำคัญ: การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ, ความหมายของคำ, กือ, กี, ภาษาไทยถิ่นใต้

Abstract

This academic article presents an example of a comparative analysis of the meaning of the word “kue” in Southern Thai, Jeh He accent, and the word “ko” in Standard Thai, using linguistic concepts, especially the meaning of words.

The study results found that the word “kue” is a root word that comes from the spoken sound or speech in the southern dialect, Jeh He accent. It can express meaning in sentences through lexical meaning and grammatical meaning. It is also an indicative word of the speaker's intention or emotion. The word "kue" appears before words in the following three ways: 1. "kue" precedes nouns of people, animals, or things. 2. "kue" precedes verbs, indicating actions, symptoms, and gestures and 3. "kue" precedes adverbs to describe, enhance, and give details about nouns and verbs. In addition, the word "kue" appears together with groups of words or sentences depending on the context that expresses the situation, which will cause the word "kue" to be interpreted differently. Like the word "ko" in Standard Thai, which expresses meaning in a sentence, expresses structural meaning, and is a word that indicates the speaker's intention or mood.

Keywords: Comparative analysis, Word meaning, Kue, Ko, Southern Thai dialect

บทนำ

แม้ภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียง “เง๊ะเห” มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรมและภาษาศาสตร์ ทว่ายังขาด การศึกษาด้านความหมายเชิงระบบของคำโดยเฉพาะในระดับคำ เช่น คำว่า “กือ” ที่ใช้หลากหลายบริบท จึงสมควรศึกษาอย่างลึกซึ้งเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยถิ่น โดยการพิจารณา คำ “กือ” ในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห นี้ มีความน่าสนใจเช่นเดียวกับ คำ “กั” ในภาษาไทยมาตรฐานที่แสดงความหมายในประโยค, แสดงความหมายทางโครงสร้าง และเป็นคำขึ้นเอกเจตนาหรืออารมณ์ของผู้พูด

ภาษาไทยมีการแบ่งสำเนียงการพูดตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ หรือท้องถิ่นที่ผู้พูดภาษานั้น ๆ อาศัยอยู่ โดยอาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้ (พจนี ศิริอักษรสาสน์, 2554) อย่างไรก็ตาม ในแต่ละถิ่นจะมีภาษาถิ่นย่อยแยกออกไปอีก โดยเฉพาะภาคใต้ของประเทศไทย ดังที่ ครีน มณีโชติ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า “ในภาคใต้ของประเทศไทย นอกจากภาษาไทยถิ่นใต้แล้วยังมีภาษาที่โดดเด่นอีก 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาตากใบ (เง๊ะเห) ภาษาสะกอม และภาษาพิเทน”

ภาษาไทยถิ่นใต้มีลักษณะเฉพาะตัว ทั้งถ้อยคำและสำเนียงที่พูดเร็ว พูดตัดคำ และห้วนสั้น ซึ่งลี (Li, 1960) นักภาษาศาสตร์ชาวจีนจัดกลุ่มภาษาตระกูลไท (Tai) ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ (Southwestern) ภาษาไทกลุ่มกลาง (Central) และภาษาไทกลุ่มเหนือ (Northern) อีกทั้ง บราวน์ (Brown, 1965) นักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกันยังได้แบ่งภาษาตระกูลไท (Tai) โดยใช้เกณฑ์พัฒนาการของเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ซึ่งพบว่าภาษาไทยถิ่นใต้ (Southern Thai) ก็ได้รับการจัดอยู่ในภาษาตระกูลไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ (Southwestern Tai) ด้วย นอกจากนี้ บราวน์ (Brown, 1965) ได้แบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มใต้ไชยา ประกอบด้วย สำเนียงชุมพร ไชยา และเกาะสมุย และ 2) กลุ่มใต้นครศรีธรรมราช ประกอบด้วย สำเนียง นครศรีธรรมราช และสงขลา ซึ่งสำเนียงสงขลา ประกอบด้วยสำเนียงย่อย อีก 3 สำเนียง คือ สำเนียงระโนด ยะลา และสตูล นอกจากนี้ ดิลเลอร์ (Diller, 1976) นักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียยังได้จัดแบ่งภาษาไทยถิ่นใต้โดยศึกษาจากเสียง คำศัพท์ และการเรียงลำดับของคำ พบว่ามี 6 กลุ่ม ซึ่งดิลเลอร์ (Diller, 1976) ได้จัดภาษาถิ่นใต้สำเนียงสตูลอยู่ในกลุ่มเดียวกันกับสำเนียงยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

บทความวิชาการนี้มีที่มาจากการจัดกิจกรรมภาคสนามในการเรียนการสอนรายวิชาภาษาศาสตร์ สำหรับครูภาษาไทยเพื่อศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห ผ่านนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่คือ จังหวัดนราธิวาส

เมื่อพิจารณาภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห พบในพื้นที่ชายแดนใต้ของประเทศไทย เช่น จังหวัด นราธิวาส ปัตตานี และบางอำเภอในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด นราธิวาส, 2566)

คำว่า “เง๊ะเห” มีที่มา 2 กระแส คือ กระแสที่ 1 จากอาจารย์เฉลิม แสงสุวรรณ อดีตครูใหญ่

โรงเรียนโคกมะม่วง ได้เล่าความเป็นมาของคุณพ่อ คือ ขุนวรสิทธิ์สาร (ดี) อดีตกำนันตำบลพร่อน สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่า “เจ๊ะเห” มาจากคำว่า “เจ๊ะเหง” เพราะเจ๊ะเหง เป็นคนแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ ต่อมามีคนอื่น ๆ อพยพมาตั้งถิ่นฐานจนเป็นชุมชน ต่อมาเรียกเพี้ยนไปเป็น “เจ๊ะเห” จนทุกวันนี้ (เฉลิม แสงสุวรรณ และชุม แสงมณี, ม.ป.ป.) กระแสที่ 2 จากเอกสาร “ชื่อบ้านนามเมืองนราธิวาส” พิมพ์เมื่อ พ.ศ.2555 หน้า 63 ว่า “ที่พ่อค้าจีนแล่นเรือสำเภามาค้าขายและเรือล่ม พ่อค้าจีน “ได้ก้ง” พร้อมลูกเรือพยายามช่วยเหลือตัวเอง จนสามารถขึ้นเกาะที่อุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งได้ทุกคน เมื่อคลื่นสงบจึงพากันไปกู้เรือและนำสินค้าขึ้นฝั่งได้สำเร็จ จากนั้นจึงเอาใบเรือ เสื้อผ้า ตามตามกิ่งไม้ ต้นไม้ มีชาวพื้นเมืองคนหนึ่ง มีอาชีพตัดไม้ขาย ได้มาตัดไม้บริเวณที่พ่อค้าจีนตากใบเรือและเสื้อผ้า เมื่อเห็นสิ่งเหล่านี้จึงคิดขโมย และได้ไปตัดไม้ที่มีเสื้อผ้าตากอยู่ แต่พ่อค้าและลูกเรือกลับมาเห็นเสียก่อน จึงร้องเอะอะขึ้นว่า “*เจ๊ะ...เฮ้ ๆ* เอาเสื้อผ้าอ้วคีนมา” จึงเป็นชื่อของ “เจ๊ะเห” ในเวลาต่อมา (อภิรักษ์ ชื่อธานวงศ์ และคณะ, 2555)

กรมศิลปากร (2545) กล่าวถึงภาษาถิ่นใต้ สำเนียงเจ๊ะเห ไว้ว่า “มีท่วงทำนองไพเราะ นุ่มนวล ไม่แข็งกระด้างเหมือนภาษาไทยถิ่นโดยทั่วไป นักภาษาศาสตร์ชาวต่างประเทศกลุ่มหนึ่งได้ตั้งข้อสังเกตว่า สำเนียงภาษาดังกล่าวนี้น่าจะพัฒนามาจากภาษาไทยที่ใช้ในจังหวัดสุโขทัยในอดีต ทั้งนี้เพราะการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของสำเนียงภาษานี้ยังมีค่าเก่าปะปนอยู่ เช่น บวชหลวง หมายถึง บวชพระ, กลด หมายถึง ร่ม เป็นต้น”

นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่า ผู้สนใจศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียงเจ๊ะเหโดยใช้มุมมองทางภาษาศาสตร์อธิบายและวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางภาษานั้น ยังมีจำนวนน้อยมาก เช่น พุทธชาติ โปธิบาล และธนานันท์ ตรงดี (2541) ศึกษาสถานะของภาษาตากใบในภาษาไทยถิ่น และอีกหนึ่งงาน คือ งานของวาริต เจริญราษฎร์ (2562) ศึกษาการแปรการใช้คำกริยาภาษาตากใบ (เจ๊ะเห) ตามระดับอายุของผู้ใช้ภาษาในตำบล เจ๊ะเห อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้เขียนเห็นสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความหมายของคำ “กือ” ในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเจ๊ะเห และคำ “กั” ในภาษาไทยมาตรฐาน เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาไทยถิ่น รวมถึงเป็นข้อมูลให้กับผู้สนใจทั้งทางภาษาไทยและภาษาศาสตร์ต่อไป

ความหมายของคำ “กือ” ในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเจ๊ะเห

คำ “กือ” แสดงความหมายในประโยคได้ด้วยความหมายประจำคำ (lexical meaning) และแสดงความหมายทางโครงสร้าง (grammatical meaning) โดยปรากฏคำ “กือ” นำหน้าคำ 3 ลักษณะต่อไปนี้

1) “กือ” นำหน้าคำนาม คน สัตว์ สิ่งของ โดย “กือ...” แสดงในประโยคดังนี้ “*ซูมาเรินเราพือ ยัดมังกือ นนไม่ค่อยดีเลยกือพานมาเหลย*” หมายความว่า คุณมาบ้านเราระวังด้วยถนนไม่ค่อยดีเลย สะพานมาไม่ดีอีก หรือ “*วันหนัจีพาไปเรฟาร์มจีพาไปเลี้ยงกือต่าย*” หมายความว่า วันนี้จะพาไปเที่ยวฟาร์มไปเลี้ยงกระต่าย “กือ” นำหน้าคำนาม คน สัตว์ สิ่งของ ปรากฏในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงคำ “กือ” นำหน้าคำนาม คน สัตว์ สิ่งของ

ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง	ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง
กือถิน	กรฐิน	กือบ้อด	กบฏ
กือจ้อก	กระจก	กือจ้ง	กระจง
กือจ้อน	กระจ้อน เล็กกว่ากระรอก	กือจ้ง	ชื่อสายเครื่องประดับ
กือพาน	สะพาน	กือจับ	กระจับ พันธุ์ไม้เนื้อน้ำ
กือจ้าด, กือแจ้ง	กระจาด ภาชนะสาน	กือจ๊าบ	นกกระจาบ
กือจู้ด	กระจูด หญ้าสานเสื่อ	กือเจี้ยบ	กระเจี้ยบ
กือจ้อม	กระจ้อม นอนช่วงเดินทาง	ผ้กกือซี้ด	ผ้กกระเฉด
กือชาย	กระชาย	กือฉุ	กระชู ภาชนะสาน
กือช่าว	กระเช้า	กือเชอ	กระเชอ
กือดำน	กระदान, แผ่นไม้	กือโถน	กระโถน
กือโด้ง, เสากือโด้ง	กระโด้ง, เสาใบเรือ	กือไต	กระไต, บันได
กือหน้า	กระต้อบ, กระท่อม	กือตึก	กระตึกใส่ น้ำ
กือทง	กระทง	กือทรวง	กระทรวง
กือเซียง	กระเซียง, เครื่องพยุ่น้ำ	กือแขง	กระแขง, เครื่องบังแดดฝน
กือดั่ง	กระดั่ง	กือดี	ปลากระดี
กือแต่	กระแต่,	กือแบ็ก	ไม้ตะแบก
กือทาย	กระบุงเล็กปากผาย	กือทิง	กระทิง, วัวป่า
กือบ่อง	กระบอง	กือบ๊ะ	กระบะ
กือบี้, กือปี้	ลิง, มีดเหมือนดาบ	กือบ่าล	ศิระชะ
กือปุก	กระปุก	กือโปรง, กือโปรง	กระโปรง
กือทู่	กระทู่, ข้อคำถาม	กือเทียมขาว	กระเทียม
กือบ้อก	กระบอก, ไม้ไผ่ตัดท่อน	กือโละ	กระทุ, ไม้พุ่มชนิดหนึ่ง
กือเบน	ปลากระเบน	กือฟุงแก้ม	ปลาอาศัยในน้ำ
กือเบ่า	ต้นไม้ขนาดมะนาวถึง มะขวิด เปลือกแข็งเป็นขน	กือผอก	กล่อ่งไม้ มีฝาคกรอบ
กือเผา	กระเผา	กือหวาน	กระหวาน ผลไม้จำพวกชิง
กือหรอก	กระรอก	กือเรียน	นกกระเรียนกินปลา
กือสัด	พระเจ้าแผ่นดิน	กือสา	นกกระสากินปลา
กือสวย	กระสวย เครื่องบรรจูด้าย	กือซ้อบ	กระสอบ เครื่องสานทอ
กือสุน	กระสุนใช้ยิง	กือห้ง	กระห้ง ผีผู้ชาย
กือหน้อก	ลายไทยกระหนก	กือม้อม	กลางศิระชะ
กือฉะ	กะชะ ภาชนะสานคล้าย ตะกร้าทรงสูงตรง ปากไม่มี	กือบั้ง	กะบั้ง เรียกที่ดินแปลง น้อย ๆ ว่า กะบั้งหนึ่ง ๆ
กือเทย	กะเทย	กือเถะ	กะทิ

ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง	ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง
กือฟง	ชื่อปลาเกะฟง	กือพรุน	แมงกะพรุน
กือฟ้อ	กะฟ้อ ปาล์มชนิดหนึ่ง	กืออ้อม	กะละอ้อม ภาชนะใส่น้ำ
กือพรีอก	กะลา	กือหนี	กาใส่น้ำถวายพระ
กือทือ	กะทือ พันธุ์ไม้พวกขิง	กำกือบ้ำด	เครื่องหมายกากบาท
กือเหว	ชื่อนกกาเหว่า	กือไหม	กำไล
คือหนมจิ้น	ขนมจิ้น	คือหนมปัง	ขนมปัง
กือแจ้, แหม่กือแจ้, โหลกกือแจ้	กัญแจ้, ตัวกัญแจ้, ลูก กัญแจ้	คือหนมจัน	จู้จุน, ขนมฝักบัว (มลายู: ตือปงจู่จู่)
คือหนุน	ขนุน	กือบ้อด, คือบ้อด	ขบถ กบฏ
คือหมอง	สมอง	กือม้อม	กระหม่อม, ศีรษะ
คือหมา	กล่าวคำขอโทษ ขอขมา	กือหมับ, คือหมับ	ขมับ อวัยวะที่สุดทางคิ้ว
คือหนมกือดั่ง	ข้าวเกรียบว่าว	คือย๊ะ	ขยะ
กือต็อก	ข้าวตอก	กือสาร	ข้าวสาร
คือม้าว	เขม่า ละอองควัน	คือแหนง	แขนง กิ่งไม้เล็ก ๆ
คือม่าว	ข้าวเม่า ข้าวเปลือกคั่วแล้ว ตำให้แบน	กือสารคือเหนียว, คือ เหนียว	ข้าวเหนียว
กือเดี้ยนึ่ง	เวลาชั่วขณะหนึ่ง	กือพรวน	เงาะ
กือพวม, กือพวมพรวัว กือพวมโหนด	จาว เกิดงอกอยู่ภายใน ผล มะพร้าว ตาล	กือบ้าง	บ้าง, สัตว์สี่เท้าชนิดหนึ่ง คล้ายกระรอก
กือไตเบา	ตอเบา ต้นกระถิน	กือแจ้ง	ตะกร้า
กือต็อก	ทิศตะวันตก	กืออ็อก	ทิศตะวันออก
กือหนน	ถนนหนทาง	กือหล่า	ถาดใช้ใส่สิ่งของ
กือไต้	ต้นประดู่	กือเคี้ยว	ประเคี้ยว, ข้าวคั่ว
กือเปราะ	เปราะ, วานชนิดหนึ่ง	กือดั่งแหรง	เครื่องร่อนของละเอียด
กือท่อน	ต้นกระท้อน	กือผอก	สำหรับ ภาชนะใส่กับข้าว
วักกือเปือ	ซากกะเปือใช้ตำข้าวเปือ	กือตวย, กือตุต	หูด โรคผิวหนัง
กือเทียมย้าย	หอมหัวใหญ่	หัวกือเถะ	หัวกะทิที่คั้นครั้งแรก
กือไกร	กรรไกร	กือจ็อก	นกกระจอก
กือกวัก	กระจำ เครื่องใช้ตักแกง	กือต่าย	กระต่าย
กือจิบ	นกกระจิบ	กือตุ้ม, โหลกกือตุ้ม	กระตุ้ม
กือซัง	กระซัง, ที่ซังปลาเลี้ยง	กือด้าด	กระดาด, วัตถุเป็นแผ่น
กือดั่ง	กระดั่ง	กือไตเบา	กระถิน, พันธุ์ไม้
กือไต้ก	กระตูก	กือถาง	กระถาง
กือท่อน	กระท้อน	กือดอง	กระดอง, หุ้มตัวเต่า ปู
กือทา	นกกระทา	กือป่อง	กระป่อง
กือทุง	นกกระทุง	กือบ้าย	กระบุงเล็ก

ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง	ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง
กือบุง	กระบุง	กือเบื่อง	กระเบื่อง
กือบวย	กระบวย	กือเบียด	มาตราวัด 1 ใน 4 ของนิ้ว
กือยาง	นกยาง	กือพี, กือเพ่	ส่วนของเนื้อไม้ที่หุ้มแก่น
กือซัย	กระซัย, โรค	กือเหวน	กองตระเวน
กือสือ	ฝึกระสือ	กือสาย	กระสาย เครื่องแพรกายา
กือเหวา	นกดุเหว่า	กืออ้อม	กระอ้อม ไม้เถาล้มลุก
กือโลัก	กะลามะพร้าว	กือปะ	ชื่องูพิษ งูกะปะ
กือเพรา	กะเพรา	กือวะ	กะวะ ชื่อนกเงือก
กือเวัก	ชื่อนกการเวก	คือนมฮ้อ	ขนมใส่ไส้
คือนม	ขนม	คือน้ำด	ขนาด
คือน้ำ	ขน้า กระท่อมกลางนา	คือน้วน	ขบวน แถว แนว
คือนิน	ขมึ้น ว่านชนิดหนึ่ง	กือปะ	ขวาน เครื่องตัดหรือฟัน
กือดั่งควา	ข้าวตัง	คือนิ่ม	ประเทศ, คนเขมร
กือแหง, คือนแหง	ชื่อพันธุ์ปลาแขยง	ชื่อนน	คณน
กือทูน	ประทุน หลังคาเรือ รถ เกวียน	กือไต่, กือไต่ท่าหมี กือ ไต่ทำไย	เคย, จีน, เคยท่าไหม เคยท่า
กือหวัน	ดวงอาทิตย์	ต้อกกือแต่น	ตักแตน
บ้านกือตุ้	บานประตูบ้าน	กือตุ้, ปากกือตุ้	ประตูบ้าน
กือไต่	ต้นสะตอ ออกลูกเป็นฝัก	กือฉะ	ตะกร้าใหญ่รูปลูก ๆ หลัว
กือเทียมแตง	หัวหอม		

2) “กือ” นำหน้าคำกริยา แสดงกริยา อาการ และท่าทาง ปรากฏในตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงคำ “กือ” นำหน้าคำกริยา แสดงกริยา อาการ และท่าทาง

ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง	ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง
กือโจน	กระโจน	กือซู้ด	กระจูด, พุ่งออกไป
กือฉาก	กระชาก ฉุดโดยแรง	กือซิบ	กระซิบ, พูดเบา ๆ
กือดิก	กระดิก, ไหว	กือต้อน, กือทอน	กระต้อน, สะท้อนขึ้น
กือจ้าง	กระจ่าง สว่างสุกใส	กือโดด	กระโดด
กือเตาะปาก	กระเตาะปากให้ดัง	กือเดียด	กระเดียด, เอาเข้าข้างเอว
กือทุง	กระทุง	กือตุก	กระตุก, ชักเข้าโดยเร็ว
กือไต่กือตัก	เสียงกระโตกกระตาก	กือถ้อด	กระถด, ถดถอย, เลื่อน
กือท็อก	กระตุก	กือท้อบ	กระทบ, ปะทะ, ต่อกู้
กือถีบ	กระทีบ	กือตัก	กระตัก, เสียงไก่
กือแกก	กระแทก, กระทบ	กือฟือ	กระฟือ พัดให้ลมเกิด

ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง	ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง
กือเผื่อม	กระเผื่อม	กือน้ำบ	ประชิดเข้าไป 2 ซ้าง
หว่ากือแถก	พุดกระทบ	กืออ๊ก	กระอ๊ก ทะล็กออกจากคอก
กร้านกือถิน	กรานกลุ๊น	กือหลือบ	กลบ ปิด ถม ลงหลุม
กือพริบ, กือหลิบ	ขยิบตา กะพริบตา	กือโล้ย, กือเว้ว	กูร้อง, ร้องเรียก
กือจ่าย, คือจ่าย	ขจ่าย, กระจาย	กือจุย, คือจุย	ขจุย, กระจาย
กือน้ำบ, คือน้ำบ	ขนาบ ประกบเข้าให้แน่น	กือม้วด, คือม้วด	ขมวด บิดม้วนขอดเป็นปม
คือหมึง	ขมึงตา เฟ่ง เล็ง	กือท่อนจีหฺราก	ขย่อน อาการจะอ้วก
คือหมุบคือหมิบ	อาการที่ริมฝีปากเผยอขึ้น	คือย้ม	ขย่ม ใช้น้ำหนักตัว กดลง
คือหยัน	ขยัน หมั่น เพียร	กือหยับ คือหยับ	ขยับเคลื่อนไหว
คือหย่า	ขยำ บีบ นวด คลุก	กือหยิบ	ขยิบตา
กือแ่มน (เสียงลั่น)	เขม่น กล้ามเนื้อกระตุก	คือเมือบ	เขมือบ กินอย่างตะกละ
กือแย่ง, คือแย่ง	เขย่ง ยืนด้วยปลายเท้า	คือเหยา	เขยา ทำให้สิ่งนั้นกระเทือน
คือโหยง	โหยก กะโผลกกะผลก	คือโย้ง	โหยง ทำให้สูงขึ้น โย้ง
คือหมา	คะมา, ล้มคว่ำ	ชือนึ่ง	คิดถึง
คือหย่า, คือหย่ากือเถะ	คั้น บีบขยำโดยแรง	กือเหวน	ตะเหวน, เทียวตรวจตรา
กือเคี่ยม	จ๊กจ๊ก	กือจ้าม	จาม
กือถอก	ร้น, ร่นเข้าไป	กือหยิบ, กือหลิบ	พริบตา
กือโถะ	ปะทุ แตกหรือผุดออกมา	กือหฺร่า	แยแส, เป็นธุระ, เกี่ยวข้อง
กือยี้, ชือยี้	ขยี้	กือด้วน	รีบ
กือหยับ, คือหยับ	ขยับถอยให้ชิดเข้ามาหรือออกไป	กินกือเหนียว, กินคือเหนียว, แต่งงาน	แต่งงาน
กือท่อน, กือท่อนใจ	สะท้อนใจ, ซ้ำใจ	กือท่อนอ้อก	ขย่อนสิ่งที่กลืนลงไป
กือหย่าก, คือหย่าก	พุดโฮกฮาก, พุดเสียงแข็ง	กือทั้น	สะทั้น, ครั้นคร้าม, หวั่น
กือซั้บ	กระซั้บ, แนบสนิท	กือจ่าย	กระจาย, แผ่ซ่าน
กือเค้น	กระเค้น	กือตุก	กระตุก
กือค็อก	กระดก, ปลายสูงขึ้น	กือเต่ง	กระเตง, แกว่งโตงเตง
กือถุ่ม	เอาเท้าตื้น้ำเมื่อว่าน้ำ	กือถอก	กระแทกขึ้นกระแทกลง
กือเทือน	กระเทือน, สะเทือน	กือฟุ่ม	กระพุ่มมือไหว้
กือหวัด	ตวัด วัดเข้ามาโดยเร็ว	กือแ่อม	กระแอม ทำเสียงในลำคอ
กือเถะ	กะเถาะ ล่นหลุด	คือจัด	ขจัด, กำจัด, ขับไล่
คือหนาน	ขนาน เรียงคู่กันไป	กือหมิบ คือหมิบ	ขมิบ บีบเข้าหรือเม้มเข้า
คือหยัก	ขยัก ทำให้เหลือไว้	คือย้อก	ขยอก อาการกลืนอาหาร
คือหยาย	ขยาย อธิบาย ชี้แจง	กือหยุกกือหยิก	ขยุกขยิก
กือแย็ก, คือแย็ก	เขยัก เดินหรือวิ่งด้วยปลายเท้าอย่างคนเท้าเจ็บ	กือแหม่ว, คือแหม่ว	แหม่ว ผ่อนลมหายใจให้ท้องยุบลง

ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง	ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง
กือพรวนล่อเก๊ะ (ทับศัพท์มลายู)	เงาะล่อน, เงาะหลุดล่อน ไม่มีเหลือ	กือเทือน	สะเทือน, อาการไหวสั่น เพราะถูกกระทบกระทั่ง
ชือมาม	คำราม ทำเสียงขู่	กือโล้ย	ตะโกน
ชือกิด, กือหลิก	สะกิด, เอาปลายเล็บเขี่ย แคะ	ถอดกือถิน	ทำพิธีถวายผ้ากฐินแก่ พระสงฆ์
กือແທລງ	พูด	กือหฺรา	สนใจ, จดจ่อ
ม่ายกือหฺรา	ไม่แยแส, ไม่เป็นธุระ, ไม่เกี่ยวข้อง		

3) “กือ” นำหน้าคำกริยาวิเศษณ์ อธิบายคุณลักษณะ เสริม และให้รายละเอียดของ
คำนาม และคำกริยา ปรากฏในตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงคำ “กือ” นำหน้าคำกริยาวิเศษณ์

ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง	ใต้ สำเนียงเง๊ะเห	กลาง
กือซ้อก	กระฉอก, แหว่ง,	กือซั้น	กระซิ่น, ไกลเข้ามา
กือดาง	กระด้าง หยาบ แข็ง	กือจู้กือจ้าย	กระจุกกระจาย
กือจัดกือจ้าย	กระจัดกระจาย,	คือหมวน	ผุ ยุ่ย ใช้กับเนื้อ ปลาแห้ง
กือเด็ยวนิ, แหรงกือเด็ย	ตะกี้, ประเด็ย, สักครู่	คือเหม็ง	เขม็ง ดึงเครียด แน่น แข็ง
กือโจ้	อาการที่ทำให้สับสน, ยุ่ง	กือตั้ง	ติดแน่นเป็นปมเหนียว
หว่ากือแถก, แถลงกือแถก	อาการพูดเหน็บแนม	กือโจ้	วุ่นวาย, กุลิกุลจ, อุดลุด
กือโถก	กระโชก, ทำให้กลัว	กือพริบ, กือหลิบ	อาการกะพริบบ่อย
กือด้อก, ปากกือด้อก ชามกือด้อก	ว่างเปล่า ไม่มีอะไร ปากเปล่า จานเปล่า	กือว้าว	พล่อม, เพ้อเจ้อ พูดซ้ำซาก จนเสียประโยชน์
ใจกือด้วน	ไม่ยั้งใจ หุนหัน ใจเร็ว		

ความหมายของคำ “กือ” ในภาษาไทยมาตรฐาน

วิยะดา สอ้านวงศ์ (2018) ศึกษาความหมายของคำ “กือ” ในภาษาไทย โดยเน้นภาษาที่ใช้ในการสนทนาของคนไทยปัจจุบัน และเพื่อศึกษาคำ “กือ” ในเชิงประวัติและการวิวัฒนาการทางความหมายในแต่ละสมัย โดยเริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยประมาณ พ.ศ. 1800 จนถึงปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์คำ “กือ” นี้ปรากฏทั้งในโครงสร้างของการสนทนา, ปรากฏตามตำแหน่งและหน้าที่ ในลักษณะเดียวกันกับคำ “กือ” ในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห

ผู้เขียนขอแนะนำประเด็นดังกล่าวนี้ มาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาไทย และภาษาไทยถิ่น ต่อไป

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความหมายของคำ “กือ” ในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห และ คำ “กั” ในภาษาไทยมาตรฐาน

ประเด็นต่อไปนี้เป็นผู้เขียนเสนอการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความหมายของคำ “กือ” ในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห และคำ “กั” ในภาษาไทยมาตรฐาน ที่พบลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ทั้งภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห และภาษาไทยมาตรฐาน พบคำ “กือ” และ “กั” ที่ปรากฏการใช้งานหลากหลายซึ่งสามารถแสดงได้ทั้งความหมายของการยอมรับ, การเน้นย้ำ, การเชื่อมความ, การแสดงเงื่อนไข, การแสดงความประหลาดใจ และการแสดงความสงสัย โดยขึ้นอยู่กับบริบทของประโยคที่ใช้ งาน ดังนี้

1. ความหมายแสดงการยอมรับ

จากการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลทางภาษา ผู้เขียนพบว่าทั้งคำ “กือ และ กั” แสดงการยอมรับหรือเห็นด้วยกับสิ่งที่ได้กล่าวไปแล้ว

เช่น “พ็กัไปส่งที่โรงเรียนให้ได้” (ภาษาไทยมาตรฐาน)
“พ็กือไปส่งเทโรงเรียนห้ายด้าย” (ภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห)

2. ความหมายแสดงการเน้นย้ำ

จากการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลทางภาษา ผู้เขียนพบว่าทั้งคำ “กือ และ กั” แสดงการเน้นย้ำความสำคัญของคำหรือวลีที่ตามมา

เช่น “เธอกัต้องมาให้ได้นะวันศุกร์นี้” (ภาษาไทยมาตรฐาน)
“ซู้กือต้องมาห้ายดายนานวันศุกร์นี้” (ภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห)

3. ความหมายแสดงการเชื่อมความ

จากการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลทางภาษา ผู้เขียนพบว่าทั้งคำ “กือ และ กั” แสดงความสัมพันธ์หรือความเป็นเหตุเป็นผล

เช่น “กัน้องไม่ทานข้าวเช้า กัเลยปวดท้อง” (ภาษาไทยมาตรฐาน)
“กือน้องมันหม้ายกินข้าววายเช้ากัเจ็บพึงแหละ”
(ภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห)

4. ความหมายแสดงเงื่อนไข

จากการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลทางภาษา ผู้เขียนพบว่าทั้งคำ “กือ และ กั” แสดงเงื่อนไขหรือข้อจำกัดบางอย่าง

เช่น “กัถ้าฉันทำงานอีกวันฉันกัจะได้เงินเพิ่มอีก” (ภาษาไทยมาตรฐาน)
“กือถ้าฉานทำงานเลยกัจี้ได้เปี้ยหลายแหละ” (ภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห)

5. ความหมายแสดงความประหลาดใจ

จากการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลทางภาษา ผู้เขียนพบว่าทั้งคำ “กือ และ กั” แสดงความประหลาดใจหรือความไม่คาดคิด

เช่น “แม่ก็ไม่รู้เลยว่าลูกจะมาที่นี่”

(ภาษาไทยมาตรฐาน)

“แม่ก็อหมายไรรู้เลยว่าโหลกจะมานี้”

(ภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห)

6. ความหมายแสดงความสงสัย

จากการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลทางภาษา ผู้เขียนพบว่าทั้งคำ “**ก็** และ **ก็**” แสดงความสงสัยหรือความไม่แน่ใจ

เช่น “พ่อก็อยากรู้ว่าลูกถึงบ้านแล้วยัง”

(ภาษาไทยมาตรฐาน)

“พ่อแค่ก็ออยากไรร้อยว่าโหลกถึงเรนแล้วหมี”

(ภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห)

สรุป คำว่า “**ก็** และ **ก็**” ในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห และภาษาไทยมาตรฐานมีความหลากหลายในการใช้งาน ซึ่งต้องพิจารณาบริบทของประโยคเพื่อทำความเข้าใจความหมายที่แท้จริง

แนวคิดตำแหน่งและหน้าที่ของคำ และความหมายของคำ

แนวคิดตำแหน่งและหน้าที่ของคำเกี่ยวข้องกับการแบ่งชนิดหรือหมวดคำในภาษาไทย ซึ่งชนิดของคำตามแนวไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2541) ใช้เกณฑ์จำแนก 3 เกณฑ์ ได้แก่ ความหมาย หน้าที่ และตำแหน่ง ทำให้เกิดปัญหาเมื่อจัดชนิดของคำที่มีหลายความหมายหรือหลายหน้าที่ โดยเฉพาะคำว่า “**ก็**” ในภาษาในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะเห และคำว่า “**ก็**” ในภาษาไทยมาตรฐาน ดังที่ได้กล่าวและยกตัวอย่างไว้ข้างต้น

นักภาษาศาสตร์โครงสร้างเห็นว่าภาษาแต่ละภาษามีลักษณะเฉพาะของตน ดังนั้นการแบ่งชนิดของคำตามไวยากรณ์แนวเดิมอันมีพื้นฐานไวยากรณ์กรีกละตินไม่ได้สะท้อนลักษณะภาษาไทยที่แท้จริง และเสนอทฤษฎีว่า “การใช้เกณฑ์ในการตัดสินชนิดหรือหมวดคำไม่ควรใช้เกณฑ์หลากหลาย (วิจิตรนภานุพงศ์, 2538) อย่างไรก็ตาม นักภาษาศาสตร์โครงสร้างมองว่า ความหมายเป็นสิ่งซับซ้อน เนื่องจากเกี่ยวกับประสบการณ์และมโนทัศน์ของมนุษย์ ดังนั้นจึงไม่ควรนำความหมายมาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกหมวดคำ ซึ่งนำไปสู่การใช้เกณฑ์ตำแหน่ง

บทความวิชาการนี้ ผู้เขียนนำแนวคิดตำแหน่งและหน้าที่ของคำ และความหมายของคำร่วมด้วย เพื่อการวิเคราะห์ตำแหน่งของคำ หรือการระบุชนิดของคำแม้จะถูกตัดแต่ขัดกับความหมายในการสื่อสารของผู้ใช้ภาษา

นอกจากนี้ ผู้เขียนมองว่า การอธิบายเรื่องดังกล่าวในบทความนี้ แม้จะเน้นในเรื่องของหลักภาษาหรือไวยากรณ์ของภาษาของคำ “**ก็** และ **ก็**” ทว่าประเด็นเรื่องการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น หรืออนุรักษ์คำท้องถิ่น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะคำท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นของประเทศไทยเปรียบเสมือน “ราก” ของภาษาและวัฒนธรรมไทย ซึ่งผู้เขียนมองว่าในช่วงเวลา 30 ปีที่ผ่านมา คนไทยรวมถึงเยาวชนไทย นิยมเรียนภาษาต่างประเทศภาษาต่าง ๆ มากมายมากกว่าที่จะนิยมเรียนภาษาไทย แม้จะมีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในสถาบันการศึกษา ทว่าการสอนผู้เรียน หรือการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการสื่อสารโดยใช้คำภาษาท้องถิ่นในสถานศึกษา หรือการพัฒนาสถานภาพของ “ภาษา

ท้องถิ่น” ให้สามารถใช้สื่อสารเทียบเท่าภาษาไทยมาตรฐาน ควรเร่งดำเนินการให้ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สถานภาพของภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่สูญไปในกระแสของพหุภาษาและพหุวัฒนธรรม

แนวคิดความหมายของคำ

นักภาษาศาสตร์ หรือนักวรรณคดีที่ศึกษาเรื่องความหมาย จำแนกความหมายเป็น 3 ประเภท คือ ความหมายอ้างอิง (referential meaning) ความหมายเชิงจิตวิสัย (affective meaning) และความหมายทางสังคม (social meaning) (Finegan, 1999 และ Yule, 2007 อ้างถึงใน สุปรียา วิลาวรรณ, 2563)

บทความวิชาการนี้ ผู้เขียนนำแนวคิดความหมายของคำ โดยเฉพาะความหมายอ้างอิงที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพ (symbol) ความคิด (concept) และสิ่งที่อ้างอิง (referent) ของคำ “กือ และ กี่” แสดงความหมายในประโยคได้ด้วยความหมายประจำคำ และแสดงความหมายทางโครงสร้าง ทั้งยังเป็นคำชี้บอกเจตนาหรืออารมณ์ของผู้พูด

บทสรุป

จากเนื้อหาของกรวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความหมายของคำ “กือ” ในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะ และ คำ “กี่ย” ในภาษาไทยมาตรฐานนั้น ได้ใช้การวิเคราะห์ภาษาระดับคำ และความหมายของคำ ตามแนวทางภาษาศาสตร์ โดยใช้แนวคิดตำแหน่งและหน้าที่ของคำของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2541) แนวคิดความหมายของคำของไฟเนแกน (Finegan, 1999) และยูล (Yule, 2007) มาวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์พบว่า คำ “กือ” ซึ่งเป็นคำรากศัพท์ที่มาจากเสียงพูดหรือคำพูดในภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียงเง๊ะ โดยปรากฏคำ “กือ” นำหน้าคำ 3 ลักษณะต่อไปนี้ 1. “กือ” นำหน้าคำนาม คน สัตว์ สิ่งของ 2. “กือ” นำหน้าคำกริยา แสดงกริยา อาการ และท่าทาง และ 3. “กือ” นำหน้าคำกริยาวิเศษณ์ อธิบายคุณลักษณะ เสริม และให้รายละเอียดของคำนามและคำกริยา นอกจากนี้ปรากฏคำ “กือ” ร่วมกับกลุ่มคำ หรือประโยค โดยขึ้นอยู่กับเนื้อความแวดล้อมที่แสดงสถานการณ์ซึ่งจะทำให้คำ “กือ” ถูกแปรเจตนาต่างกันไป เช่นเดียวกับ คำ “กี่ย” ในภาษาไทยมาตรฐานที่แสดงความหมายในประโยค, แสดงความหมายทางโครงสร้าง และเป็นคำชี้บอกเจตนาหรืออารมณ์ของผู้พูด และปรากฏการใช้งานหลากหลายซึ่งสามารถแสดงได้ทั้งความหมายของการยอมรับ, การเน้นย้ำ, การเชื่อมความ, การแสดงเงื่อนไข, การแสดงความประหลาดใจ และการแสดงความสงสัย โดยขึ้นอยู่กับบริบทของประโยคที่ใช้งานงานดังกล่าวนี้ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพราะคำท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นของประเทศไทย เปรียบเสมือน “ราก” ของภาษาและวัฒนธรรมไทย ควรที่ทุกภาคส่วนและคนไทยทุกกลุ่มควรตระหนักความสำคัญ และช่วยกันฟื้นฟูให้มีใช้ในสังคมไทย เพื่อไม่ให้คำท้องถิ่นสูญไปตามกาลเวลา

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2545). *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาจังหวัดนราธิวาส*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ครี้น มณีโชติ. (2559). *ภาษา: มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เฉลิม แสงสุวรรณ และชุม แสงมณี. (ม.ป.ป.). *ตำนานเมืองเก่าโคกอิฐ*. ม.ป.พ.
- พุทธิชาติ โปธิบาล และธนานันท์ ตรงดี. (2541). *สถานะของภาษาตากใบในภาษาไทยถิ่น (โครงการ - ระยะที่ 2)*. ปัตตานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พจน์ ศิริอักษรสาสน์. (2554). *ภาษาถิ่นของไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วาริต เจริญราษฎร์. (2562). การแปรการใช้คำกริยาภาษาตากใบ (เง๊ะเห) ตามระดับอายุของผู้ใช้ภาษาในตำบลเง๊ะเห อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 14(1), 28–40.
- วิจิตรน ภาณุพงศ์. (2538). *โครงสร้างของภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิยะดา สอ้านวงศ์. (2018). การแสดงความหมายของคำ "กั" ในภาษาไทย. *Language and Linguistics*, 2(1), 46–68.
- สุปรียา วิลารรณ. (2563). *คู่มือการศึกษาชุดวิชา ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics) โมดูลที่ 7 Semantics*. นนทบุรี : สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนราธิวาส และสภาวัฒนธรรมอำเภอตากใบ. (2566). *สืบสานภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาถิ่นเง๊ะเห อำเภอตากใบ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://pubhtml5.com/yqiq/otfl/basic/> [10 มีนาคม 2568].
- อภิรักษ์ ชื่อธานวงศ์ และคณะ. (2555). *ชื่อบ้านนามเมืองจังหวัดนราธิวาส*. นราธิวาส: ม.ป.ท.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา (นิม กกาญจนาชิวะ). (2541). *หลักภาษาไทย (อักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์)*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,
- Brown, J. M. (1965). *From ancient Thai to modern dialects*. Michigan: The Social Science Association Press of Thailand.
- Diller, Anthony V.N. (1976). *Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation*. Ph.D. Dissertation. Cornell University.
- Li, F. K. (1960). *A tentative classification of Tai dialects*. In S. Diamond (Ed.), *Culture in history: Essays in honor of Paul Rodin* (pp. 951–959). New York: Columbia University Press.